

Tekster

Vikinger og tro

Vikingerne troede på nogle helt særlige guder. De nordiske guder. De troede, at verden var delt op i flere riger. Nemlig i gudernes rige: Asgård, menneskenes rige: Midgård, jætternes rige: Udgård samt de dødes rige: Hel – et sted det gjaldt om at holde sig langt fra!

Vikingerne mente, at der mellem Asgård og Midgård fandtes en ganske særlig vej mellem gudernes og menneskenes verden, og det var regnbuen. Her sad guden Heimdall og vogtede, og sørgede for, at der ikke kom ubudne gæster hos guderne i Asgård.

Langt væk fra både Asgård og Midgård lå Udgård. Her var der koldt, mørkt og fuld af bjerge. Udgård lå gemt væk bag store floder, der var svære at passere. Jætterne, der boede her, var en slags kæmper, og de kunne både være onde, hæslige og meget stærke.

Den mest kendte jätte var den drillesyg og lumske Loke. Loke var en lidt særlig jätte, for han var ikke en kæmpe, og han var pænere end mange af de andre jætter. Han fik lov til at bo hos guderne i Asgård, fordi han havde blandet blod med gudernes konge, Odin. Men det var ikke altid lige nemt for guderne at have en drillesyg og lumsk Loke boende!

Udvalgte gudfortællinger

Hvordan Thor fik sin hammer

Guden Thor var herre over himlen og vejret, og han havde en helt særlig hammer. Den så ganske vist ikke ud af meget med det alt for korte skaft. Men hvis man af den grund troede, at den ikke slog hårdt, tog man grueligt fejl. Hammeren hed Mjølner, og dette er historien om, hvordan Thor fik Mjølner, og hvorfor den ser ud, som den gør.

Thor havde en dejlig kone, der hed Sif. Sif havde et vidunderligt langt hår, men en dag, mens hun lå og sov, listede den lumske og drilagtige Loke sig ind til hende og skar alt hendes smukke hår af.

Sif blev ulykkelig, da hun vågnede, og så, hvad der var sket med hendes hår, og da Thor fandt ud af det, blev han rasende. Han brølede så højt på Loke, at træet Yggdrasil rystede. Da han endelig fik fat i Loke, truede han ham med at knuse alle knogler i hans elendige krop, hvis ikke han skaffede Sif nyt hår. Hår, som var lavet af det pureste guld, men som dog kunne vokse på hendes hoved som almindeligt hår.

Loke var snu, men nu blev han alligevel bange. Thor var den stærkeste af alle guderne, og Loke turde ikke andet, end at gøre, som Thor sagde. Men hvordan? Han vred sin snurrige hjerne for at finde på råd, men til sidst indså han, at han måtte have hjælp.

Så rejste han dybt ned under jorden til dværgene, som boede ved bjergenes rødder. Her havde de hårdtarbejdende dværge deres smedjer, hvor de smedede smykker så sarte som morgendug på rosenblade og våben så hårde som mandsmod og så skarpe som Lokes tunge.

Frejs store kærlighed

Frej var klog og vidste mange ting. Han var gud for solskin, regn og frugtbarhed. Og det var ham, man ofrede til, hvis man ønskede sig en god høst og mange børn. Men selvom han var klog, god og smuk og gud for den store elskov, kom det til at koste ham dyrt, da han selv blev forelsket.

En dag, da Frej kom forbi Odins trone, så han, at ingen var i nærheden. Fra tronen kunne man se ud over hele verden, og da den vise Frej gerne ville vide endnu mere, kunne han ikke lade være med at sætte sig. Men ingen betræder Odins trone ustraffet! Frej så mod nord, og fik øje på jætten Gymers gård. Inde på gårdspladsen kom Gymers datter Gerd netop i det samme gående. Hun var den smukkeste pige, Frej nogensinde havde set. Frej blev forelsket på stedet!

Men dette var Odins straf, for Frej kunne aldrig få Gerd. Hun var datter af en rig jætte, og jætter og guder kunne ikke gifte sig.

Ulykkelig gik han bort fra tronen og ville ikke tale med nogen. Hans far og mor blev bekymrede for deres søn, og da de ikke kunne lokke et ord ud af ham, forsøgte de i stedet at få Frejs tjener Skirner til at tale med ham.

"Skirner," sagde Frejs far, "du og Frej har kendt hinanden i mange år. Du har hans fortrolighed. Gå til ham og find ud af, hvad der plager ham."

"Jeg skal gøre, som I siger," var Skirners svar, "Men jeg er bange for, I ikke vil kunne lide svaret."

Skirner fandt Frej siddende alene op ad et træ. Først ville han ikke tale med Skirner, og bad ham gå sin vej. Men til sidst fik Skirner den ulykkelige Frej til at fortælle:

"Sådan som jeg elsker Gerd, har ingen ung mand nogensinde elsket før," sluttede Frej. "Hun var så smuk, at hun skinnede, og skæret fra hende bredte sig ud over alle verdener. Men jeg kan ikke sætte min fod i Udgård, og ingen vil tillade os at blive gift. "

Tyr og Fenrisulven

Odin var gud for krigen, men Tyr var gud for krigerne. Det var Tyr, der gik forrest i kampen, og han tøvede aldrig overfor en fjende. Han var den modigste af alle guderne, men når man sagde om en rigtig modig mand, at han var "Tyr-djærv", så var det især på grund af det mod, Tyr viste, da Fenrisulven skulle bindes.

Loke var egentlig gift med Sygin, som han havde sønnen Narfi med. Men en gang da han var på rejse i Udgård traf han jættekvinden Angerbode, og med hende fik han tre hæslige børn. Den ene var Hel, den anden Midgårdsormen, og den tredje var Fenrisulven.

Da guderne hørte om børnene, anede de, at børn af to så onde og utilregnelige forældre, ville føre ulykker med sig. Spådomme fortalte, at disse tre børn ville bringe guderne stor sorg og skade, og at Fenrisulven en dag ville slå Odin ihjel. Så Odin fik hentet de tre "børn" til Valhal, mens de endnu var små, for at uskadeliggøre dem.

Odin kastede Midgårdsormen, der endnu bare var en lille slange, i havet. Men i stedet for at drukne voksede den sig så stor, at den omkransede hele verden og kunne bide sig selv i halen. Søsteren Hel sendte han til Niflheim, hvor han gav hende ni verdener at vogte over. Her herskede kulde, mørke og tåge, og dette blev de dødes rige, hvor alle de mennesker kom hen, som ikke var døde i kamp, men af sygdom eller alderdom. Hel var halvt blåsort som et lig og halvt menneskefarve, derfor var hun let at kende.

Fenrisulven, som Odin var mest bekymret over, lod han vokse op i Valhal, så han kunne holde skarpt øje med den. Men snart

blev den så stor og vild, at kun krigsguden Tyr turde nærme sig for at give den mad. Da guderne så, hvordan det gik med Ulven, blev de klar over, at de ikke kunne styre den ret meget længere. De ville ikke slå den ihjel, for deres jord var så hellig, at de ikke kunne besudle den med ulvens blod.

Så smedede de en meget stærk lænke til den. De bar lænken hen til Fenrisulven og sagde udfordrende:

”Hvis du virkelig er den stærkeste ulv, der nogensinde har levet, må du også kunne sprænge denne lænke.”

Kilde: Natmus.dk

Verdens opdeling

Yggdrasil

Verdenstræet Yggdrasil er en central og vigtig del af verdensopfattelsen. Træet har sine rødder i tre verdener - Asgård, Jotunheim og Niflheim - og skulle træet gå ud, vil det have forfærdelige konsekvenser for hele kosmos. Ved roden i Asgård findes Urds Brønd, hvor nornerne holder til. De overøser roden med

vand fra den hellige brønd, så træet altid holder sig grønt. I Jotunheim finder roden vej til Mimers Brønd, visdommens kilde. I det kolde Niflheim ender roden ved kilden Hvergelmer, hvor dragen Nidhug og massevis af små orme gnaver i roden. Øverst i træet sidder en ørn, som ved mange ting. Mellem dens øjne sidder en høg ved navn Vedrfolner. Op og ned af træet stamme løber egernet Ratatosk og fortæller ondt til ørnen og Nidhug i håb om de en dag vil erklære hinanden krig. I kronen findes de fire hjorte Dain, Dvalin, Dunor og Durathro, som spiser af træet bark og blade.

Kilde: enchantedforest.dk - 2006-2009

Asgård

Aserne lever i Asgård, som de har hævet højt over Midgård, så de kan se ud over verdenerne. Midt i Asgård ligger sletten Idavang, hvorpå guderne har bygget deres huse og sale. De har så meget guld, at alle gudernes ejendomme består af guld - kår, skåle, fade, krus osv. Over Idavang hæver Yggdrasils vældige krone sig og spreder sig ud over verdenerne.

Urds brønd er yderst hellig og et vigtigt sted i Asgård. Her mødes guderne og holder rådslagning. Rundt om Idavang byggede guderne deres boliger. Den prægtigste er Odins sal, Valaskjalf, hvis tag består af lysende sølv. Trudhjem er Thors bolig, Ydal er Ulls sale, Bredglans er Balders hjem, Himmelbjerg er Heimdals, Folkvang er Frejas gård, Glitner er Forsetes med guldbelagte søjler og sølvtag og Noatun er Njords bolig.

Valhal har også sin plads i Asgård, hvortil de faldne krigere kommer for at kæmpe og spise og drikke. På taget, der er tækket med skjolde, står geden Heidrun og spiser af Yggdrasils blade. Fra dens yver flyver mjød til de faldne krigere.

Kilde: enchantedforest.dk - 2006-2009

Midgård

Dette er menneskenes verden, hvor orden hersker - modsat Jotunheim, der er fyldt med de frygtelige og kaotiske jætter. I havet rundt om Midgård ligger Midgårdsormen også kaldet Jormungandr. Den er født af Angerbode og har Loke til fader. Den når hele vejen rundt om Midgård, så den kan bide sig selv i halen.

Selve navnet 'Midgård' betyder 'borgen i midten' eller 'gærdet' - det sidste henviser selvfølgelig til de forsvarsværk guderne byggede af Ymers øjenvipper til værn mod jætterne i Jotunheim. Midgård forbindes med Asgård via regnbuebroen Bifrost.

Kilde: enchantedforest.dk - 2006-2009

Udgård

Jotunheim kaldes også til tider Udgård. Her hører jætterne til, der altid truer menneskene i Midgård og aserne i Asgård. Jætterne er adskilt fra Midgård og Asgård af store floder, Elivagar, der er umådeligt svære at passere. Yderst mod nord sidder jætten Ilræsvælgr ved himlens rand. Han er i ørneskikkelse, og hans vindeslag sender vindene ud i verden.

Kilde: enchantedforest.dk - 2006-2009

Hel

De dødes rige, hvor gudinden Hel hersker. Stedet kaldet også nogle gange Helheim for at gøre forskel på gudinden og stedet. Hel er et klassisk dødsrige. Det er ikke et sted med straf for livets gerninger, som i en kristne udgave, men på ingen måde heller et glædesfyldt sted. Det er en grå afspejling af livet. Hel er omgivet af floder, den vildeste af dem kaldes Slid, som fungerer både til at holde uvedkommende ude, men også at holde de døde inde. Hel er nemlig et sted, man ikke forlader, hvis man først er kommet dertil. Og dog fortælles der også om Niflhel - et tåget og dunkelt dødsrige, som ligger dybt under Hel. Hertil kommer dem, som dør i Hel.

Hel har også en mørk sortrød hane, som galder for de døde. Navnet 'Hel' betyder 'det skjulte' eller 'det indhyllede', og 'helvede', som vi kender fra kristendommen, betyder 'Hels straf'. Det tyder også på, at Hel oprindeligt var det sted, alle døde kom til. Og forestillingen om Valhal først er kommet til senere - til krigerne, som døde i kamp.

Kilde: enchantedforest.dk - 2006-2009